

**ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΝΕΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ
ΤΜΗΜΑΤΑ Β ΛΥΚΕΙΟΥ
12-12-2020**

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Η ιδιωτική ζωή στο διαδίκτυο

[1] Η ιδιωτικότητα παραγκωνίζεται στο όνομα της ασφάλειας και πολλοί μάλιστα το επικροτούν. Πώς είναι δυνατόν να μου παραβιάζουν την ζωή και, γνωρίζοντάς το, όχι μόνο να το δέχομαι σιωπηλά αλλά και να το επικροτώ; Το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή αναπτύσσεται ως «εν εξελίξει» δικαίωμα, το οποίο έχει γίνει υποκείμενο συζητήσεων τις τελευταίες δεκαετίες και, με την εξέλιξη του ιντερνέτ, ακόμη περισσότερο στον 21ο αιώνα. Γενικότερα με τη διεύρυνση των συστημάτων τεχνολογίας (κάμερες, δορυφόροι κλπ.) έχει τεθεί σε αμφισβήτηση το κατά πόσο διαφυλάσσεται η ιδιωτικότητα του ατόμου, κυρίως δε με την εισαγωγή στην πληροφοριακή και ψηφιακή εποχή τα δεδομένα χρηστών εύκολα διαρρέουν. Τα δίκτυα πολλαπλασιάζονται και παρά την προσπάθεια και την υπόσχεση διαχειριστών, τα δεδομένα των πολιτών κινδυνεύουν διαρκώς.

[2] Καταρχάς είναι αδύνατο για κάποιον να περιηγηθεί στο διαδίκτυο χωρίς να αφήσει «ηλεκτρονικά ίχνη». Οι πληροφορίες των διευθύνσεων τις οποίες έχει επισκεφτεί ο χρήστης είναι εμφανείς και στον φορέα φιλοξενίας (hoster), καθώς και στον πάροχο του ιντερνέτ. Παρά τις όποιες προσπάθειές του να διαγράψει τα δεδομένα περιήγησής του, το μόνο που μπορεί να κατορθώσει είναι η διαγραφή τους από τον προσωπικό του υπολογιστή, τα δεδομένα στο διαδίκτυο παραμένουν.

[...]

[3] Εύκολα οι προσωπικές προτιμήσεις καθενός μπορεί να αποτελέσουν αφορμή κέρδους. Οι σελίδες συλλέγουν πληροφορίες για τις μουσικές προτιμήσεις, τις σελίδες αγορών κλπ. και τις συνδέουν με τους χρήστες, ώστε να τους τις παρουσιάσουν ως μελλοντική διαφήμιση. Κατ' αυτόν τον τρόπο, ακόμη και οι συνήθειες περιήγησης μπορούν να γίνουν προϊόν υποκλοπής και εκμετάλλευσης, νόμιμα μεν, παραμένει υποκλοπή δε. Συγκεκριμένα, αρκετές ιστοσελίδες ζητάνε άδεια χρήσης παρόμοιων δεδομένων και πολλοί χρήστες, εν αγνοία τους, δέχονται τους όρους περιήγησης, ανοίγοντας και τις πόρτες για την παραβίαση της ιδιωτικότητάς τους.

[...]

[4] Πώς είναι δυνατόν η χρήση του facebook να είναι δωρεάν, αλλά ως επιχείρηση να ξεπερνάει τα εικοσιοκτώ τρισεκατομμύρια δολάρια τον χρόνο; Απλούστατα, οι διαφημιστές εκμεταλλεύονται την προσωπικότητά σας, καθιστώντας την εμπόρευμα σε πιθανούς αγοραστές. Τα συναισθήματά σας, οι προτιμήσεις σας, οι συνήθειές σας, ο τρόπος ζωής σας ψηφιοποιούνται ως πληροφορίες από την εφαρμογή και πωλούνται στους ενδιαφερόμενους. Ελάχιστοι γνωρίζουν ότι ο ψηφιακός του χαρακτήρας γίνεται υποκείμενο εμπορεύματος και πολλά ερευνητικά κέντρα πανεπιστημίων και οργανισμών αξιοποιούν τις συσσωρευμένες αυτές πληροφορίες για να εξαγουν γενικευμένα συμπεράσματα σχετικά με την συμπεριφορά των χρηστών και τη νέα μορφή ψηφιακού καπιταλισμού, την τεχνητή νοημοσύνη.

[5] Ένα σχόλιο στο facebook, μία αγορά σε μία διαδικτυακή σελίδα, κάθε δράση στον κυβερνοχώρο αποτελεί αφορμή κέρδους για τους καιροσκόπους. Τίποτα δεν μπορεί να μείνει αθέατο από το άγρυπνο μάτι του λογισμικού και του ιντερνέτ. Τα δεδομένα που προορίζονται για αποκλειστική χρήση της ιστοσελίδας εύκολα υποκλέπτονται, ο κωδικός της κάρτας σας γίνεται φανερός σε επιτήδειους και οι υποτιθέμενες ανώνυμες περιηγήσεις κάθε άλλο παρά ανώνυμες είναι. Τα ψηφιακά ίχνη δεν είναι φήμη και είναι ανεξίτηλα, γι' αυτό και είναι απαραίτητα τα μέτρα προστασίας από τους χρήστες. Επομένως προτού δημοσιεύσετε, κοινοποιήσετε, μοιραστείτε οποιοδήποτε στοιχείο στο διαδίκτυο σκεφτείτε το καλά, εφόσον βρίσκεται στο ιντερνέτ, παύει να είναι ιδιωτικό.

Μαρία Βαγδούτη, www.flowmagazine.gr (διασκευή)

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

(Ο αφηγητής είναι κατάσκοπος που έχει συλληφθεί από τους Βιετναμέζους και ανακρίνεται με τρόπο ο οποίος παραβιάζει κάθε όριο της προσωπικής και ιδιωτικής του ζωής μέχρι να δώσει την απάντηση που περιμένουν. Το ίδιο όμως έκανε και αυτός ως κατάσκοπος.)

Οι επαναστάτες είναι άνθρωποι της αϋπνίας, φοβούνται υπερβολικά τον εφιάλητη της ιστορίας για να μπορούν να κοιμηθούν, τους προβληματίζουν πάρα πολύ τα δεινά του κόσμου για να 'ναι κάτι λιγότερο από ξάγρυπνοι, αυτό τουλάχιστον είπε ο διοικητής. Μιλούσε ενώ εγώ ήμουν ξαπλωμένος στο στρώμα, είδος σε διαφάνεια σ' ένα μικροσκόπιο, και με το απαλό μεταλλικό κλικ του κλειστρου¹, συνειδητοποίησα ότι το πείραμα του γιατρού είχε πετύχει. Ήμουν διχασμένος, το ταραγμένο κορμί από κάτω, η ατάραχη συνείδηση να μετεωρίζεται² από πάνω, ψηλά, πέρα από το φωτισμένο ταβάνι, ωθούμενη από την οδύνη μου μέσα από έναν αθέατο γυροσκοπικό μηχανισμό. Ιδωμένη από το ύψος εκείνο, η ζωοτομία³ που μου επιβάλλανε ήταν στ' αλήθεια πολύ ενδιαφέρουσα, καθώς άφηνε το

κροκάδι του τρεμουλιαστού κορμιού μου να τρεμολάμπει κάτω από το ιξώδες⁴ ασπράδι του μυαλού. Έτσι καθημαγμένος⁵ και συνάμα ανυψωμένος, ήμουν πέρα από την κατανόηση ακόμα και του Σόνι και του Λαίμαργου ταγματάρχη, που παρέμεναν στο επίπεδο της χρόνιας αϋπνίας μου, κοιτάζοντας επάνω από τους ώμους του γιατρού, του διοικητή, και του κομισάριου, καθώς αυτοί στέκονταν γύρω μου, όχι πια με τις λευκές ιατρικές ποδιές, τα πράσινα χειρουργικά ρούχα και τα ανοξειδωτα ατσάλινα προστατευτικά γυαλιά, αλλά με κίτρινες στρατιωτικές στολές, με τα κόκκινα διάσημα της ιεραρχίας και πιστόλια στις δερμάτινες θήκες τους στους γοφούς. Ενώ αυτοί εκεί κάτω ήταν άνθρωποι και φαντάσματα, εγώ ήμουν το υπερφυσικό Άγιο Πνεύμα, με αλλόκοσμη όραση και αλλόκοσμη ακοή. Με αυτόν τον αποστασιοποιημένο αλαργινό⁷ τρόπο, είδα τον διοικητή να απλώνει το χέρι του προς τον υπάνθρωπο εαυτό μου, τον δείκτη του να τεντώνεται αργά και να πιέζει ελαφρά το ανοιχτό μου μάτι, ένα άγγιγμα που έκανε το άμοιρο κορμί μου να ζαρώσει.

[...]Ο διοικητής γύρισε κι έφυγε, υπάκουα τον ακολούθησε ο γιατρός, κι άφησαν τον Σόνι και τον Λαίμαργο ταγματάρχη να βλέπουν, καθώς ο κομισάριος κάθισε αργά στην καρέκλα μορφάζοντας.

Ο ΚΟΜΙΣΑΡΙΟΣ : Τι δίδυμο που είμαστε!

ΕΓΩ : Σβήσε τα φώτα. Δεν βλέπω.

Ο ΚΟΜΙΣΑΡΙΟΣ : Τι είναι πιο πολύτιμο από την ανεξαρτησία και την ελευθερία;

ΕΓΩ: Η ευτυχία;

Ο ΚΟΜΙΣΑΡΙΟΣ : Τι είναι πιο πολύτιμο από την ανεξαρτησία και την ελευθερία;

ΕΓΩ : Η αγάπη;

Ο ΚΟΜΙΣΑΡΙΟΣ : Τι είναι πιο πολύτιμο από την ανεξαρτησία και την ελευθερία;

ΕΓΩ : Δεν ξέρω!

Ο ΚΟΜΙΣΑΡΙΟΣ : Τι είναι πιο πολύτιμο από την ανεξαρτησία και την ελευθερία;

ΕΓΩ : Μακάρι να πέθαινα!

Να, λοιπόν, το είχα πει, μέσα από λυγμούς και ουρλιαχτά. [...]

Το τέλος της οδύνης άρχισε, τουλάχιστον, όταν ξεστόμισα εκείνην τη λέξη. Τώρα που το ξανασκεφτομαι, η απάντηση ήταν προφανής. Γιατί μου πήρε τόσο πολύ, ώσπου να καταλάβω; Γιατί έπρεπε να εκπαιδευτώ και να επανεκπαιδευτώ, και μάλιστα με τόσο κόστος και για τον Αμερικανό φορολογούμενο και για τη βιετναμεζική κοινωνία, για να μην αναφέρω τις ζημιές που υπέστην εγώ ο ίδιος, προκειμένου να καταλάβω, επιτέλους, ότι η λέξη ήταν εκεί από την αρχή; Η απάντηση ήταν τόσο παράλογη, ώστε τώρα, μήνες αργότερα και στην προσωρινή ασφάλεια της κατοικίας του πλοηγού, γελάω ακόμα και καθώς ξαναδιαβάζω αυτή τη σκηνή της φώτισής μου, που εξελίχθηκε -ή μήπως: ανελίχθηκε— από τα ουρλιαχτά στα γέλια. Φυσικά, ούρλιαζα ακόμα όταν ο κομισάριος ήρθε για να κλείσει τα φώτα και τον ήχο. Ούρλιαζα ακόμα όταν με έλυσε και με αγκάλιασε, λικνίζοντας το κεφάλι μου στον κόρφο του, ώσπου να καταλαγιάσουν τα ουρλιαχτά μου. Έλα, έλα, είπε στο σκοτεινό δωμάτιο της εξέτασης, που ήταν σιωπηλό, αν

εξαιρέσουμε τα αναφιλητά μου. Τώρα ξέρεις αυτό που ξέρω, έτσι δεν είναι; Ναι, είπα, ακόμα με αναφιλητά. Το κατέχω. Το κατάλαβα. Το 'πιασα!

Τι είχα πιάσει; Το αστείο. Το τίποτα ήταν η ατάκα, το κτύπημα του καλαμπουριού, κι αν το ένα μέρος του εαυτού μου ένιωθε ότι πονάει που το κτυπούσαν —έστω και με τίποτα!—, το άλλο μέρος έβρισκε ότι το πράγμα ήταν ξεκαρδιστικό. Γι' αυτό και, καθώς σφάδαζα κι ανατρίχιαζα σ' εκείνο το ζοφερό δωμάτιο εξέτασης, οι ολολυγμοί και τα αναφιλητά μου μετατράπηκαν σε ουρλιαχτά γέλιου. Γελούσα τόσο άγρια, που στο τέλος ο φρουρός με το παιδικό πρόσωπο και ο διοικητής ήρθαν να ερευνήσουν τον λόγο τού σαματά. Τι είναι τόσο αστείο, ρώτησε ο διοικητής. Τίποτα!, αναφώνησα. Είχα, επιτέλους, λυγίσει. Είχα, επιτέλους, μιλήσει. Δεν το πιάνεις, φώναξα. Η απάντηση είναι τίποτα! Τίποτα, τίποτα, τίποτα!

Viet Thanh Nguyen, *Ο Συνοδοιπόρος*, εκδ. ΥΤΟΡΙΑ

Λεξιλόγιο

1. Κλείστρο: το εξάρτημα που ανοίγει και κλείνει το διάφραγμα του μικροσκοπίου
2. Μετεωρίζεται: είναι ανυψωμένος στον αέρα και στέκεται εκεί
3. Ζωτομία: η ανατομή ζωντανού ζώου για λόγους ερευνητικούς
4. Ιξώδες: αυτό που είναι κολλώδες
5. Καθημαγμένος: καταματωμένος, αυτός που έχει υποστεί μεγάλες ταλαιπωρίες

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ Α

Να παρουσιάσετε συνοπτικά το περιεχόμενο των τριών πρώτων παραγράφων του Κειμένου 1 (Η ιδιωτικότητα ... ιδιωτικότητάς τους.) σε μια παράγραφο 60-80 λέξεων.

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Β

Ερώτημα 1^ο

Να χαρακτηρίσετε με την ένδειξη Σωστό (Σ) ή Λάθος (Λ) καθεμία από τις παρακάτω προτάσεις λαμβάνοντας υπόψη σας το περιεχόμενο του Κειμένου 1. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας με αναφορές στο κείμενο.

- α. Με τη διεύρυνση των συστημάτων τεχνολογίας δεν αμφισβητείται η διαφύλαξη της ιδιωτικότητας του ατόμου.
- β. Ο κάθε άνθρωπος μπορεί να περιηγηθεί στο διαδίκτυο χωρίς να αφήσει «ηλεκτρονικά ίχνη».
- γ. Οι μουσικές προτιμήσεις των χρηστών του διαδικτύου γίνονται αντικείμενο μελλοντικής διαφήμισης.

δ. Αρκετές ιστοσελίδες εκμεταλλεύονται τις προτιμήσεις των χρηστών για να αποκομίσουν κέρδη.

ε. Τα δεδομένα που προορίζονται για αποκλειστική χρήση της ιστοσελίδας υποκλέπτονται με αρκετή άνεση.

Μονάδες 15

Ερώτημα 2.

Τι πετυχαίνει η αρθρογράφος με τη χρήση του ερωτήματος στην πρώτη παράγραφο του Κειμένου 1 ως προς την οργάνωση του κειμένου και ως προς την αντίδραση του αναγνώστη;

Μονάδες 10

Ερώτημα 3^ο

α. Να σχολιάσετε τα πρόσωπα των ρημάτων στην περίοδο λόγου που ακολουθεί και να εξηγήσετε την εναλλαγή τους:

- Επομένως προτού δημοσιεύσετε, κοινοποιήσετε, μοιραστείτε οποιοδήποτε στοιχείο στο διαδίκτυο σκεφτείτε το καλά, εφόσον βρίσκεται στο ιντερνέτ, παύει να είναι ιδιωτικό.

Μονάδες 6

β. Αφού μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική στην περίοδο λόγου που ακολουθεί, να αιτιολογήσετε την επιλογή της από την αρθρογράφο. Τι αλλαγές παρατηρείτε στο ύφος με την μετατροπή της σύνταξης σε παθητική;

- Συγκεκριμένα, αρκετές ιστοσελίδες ζητάνε άδεια χρήσης παρόμοιων δεδομένων και πολλοί χρήστες, εν αγνοία τους, δέχονται τους όρους περιήγησης, ανοίγοντας και τις πόρτες για την παραβίαση της ιδιωτικότητάς τους.

Μονάδες 9

ΘΕΜΑ Γ

Στο Κείμενο 2 να παρουσιάσετε τη συναισθηματική κατάσταση στην οποία βρίσκεται ο αφηγητής, στηρίζοντας την απάντησή σας σε δύο κειμενικούς δείκτες. Εσείς στη θέση του ποια απάντηση θα δίνατε στο ερώτημα που του απευθύνουν οι ανακριτές του;

(150-200 λέξεις)

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Δ

Συμμετέχεις, ως βασικός ομιλητής, σε συζήτηση που διοργανώνει ο Δήμος σου στο πνευματικό κέντρο με θέμα «ιδιωτική ζωή: δικαίωμα και υποχρέωση του ανθρώπου». Αναλαμβάνεις να πείσεις το Κοινό για τα αρνητικά αποτελέσματα της αποκάλυψης της ιδιωτικής ζωής των ανθρώπων σε διάφορες εκπομπές της

τηλεόρασης και προτείνεις δύο είδη τηλεοπτικών εκπομπών που θεωρείς κατάλληλα για την καλλιέργεια του Κοινού. Να παρουσιάσεις τις απόψεις σου σε ομιλία 350-400 λέξεων.

Μονάδες 30